EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 21.3.2024
COM(2024) 127 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta

1. tammikuuta – 31. joulukuuta 2023

Sisältö

1. Johdanto 2

2. Institutionaalinen kehys 2

3. Täytäntöönpanovälineet, riitojenratkaisu ja kantelut 4

3.1. Täytäntöönpanovälineet 4

3.2. Riitojenratkaisu 5

3.3. Kantelut 5

4. Alakohtainen täytäntöönpano 5

4.1. Tavarakauppa 6

4.2. Palvelut ja investoinnit, sähköinen kaupankäynti, teollis- ja tekijänoikeudet, julkiset hankinnat ja pk-yritykset 10

4.3. Energia 14

4.4. Liikenne 15

4.5. Kalastus 16

4.6. Sosiaaliturvan yhteensovittaminen 16

4.7. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyö rikosasioissa 17

4.8. Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen tiettyihin EU:n ohjelmiin 18

5. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitys 18

5.1. Monialaiset näkökohdat 18

5.2. Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys 20

6. Päätelmät 22

Liite 1: Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustettujen yhteisten elinten ja muiden rakenteiden kokoukset vuonna 2023 23

Liite 2: Yleiskatsaus kumppanuusneuvostossa 24. maaliskuuta 2023 sovituista täytäntöönpanotoimista 24

Liite 3: Kumppanuusneuvoston tai kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustettujen komiteoiden päätökset ja suositukset 25

1. Johdanto

Vuonna 2023 merkittävin tapahtuma Euroopan unionin (EU) ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Yhdistynyt kuningaskunta) välisissä suhteissa oli Windsorin puitteiston[1] hyväksyminen, joka tasoitti tietä osapuolten väliselle rakentavalle yhteistyölle. EU ja Yhdistynyt kuningaskunta sitoutuivat myös yhdessä hyödyntämään kaikilta osin kauppa- ja yhteistyösopimuksen[2] tarjoamia mahdollisuuksia.

Kauppa- ja yhteistyösopimusta on sovellettu 1. tammikuuta 2021 alkaen, ja se kattaa monia eri aloja, kuten kauppa, liikenne, kalastus, energia, sosiaaliturvan yhteensovittaminen sekä lainvalvonta- ja oikeusyhteistyö rikosasioissa. Lisäksi sopimus varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset oikeudenmukaiselle kilpailulle ja kestävälle kehitykselle sekä perusoikeuksien kunnioittamisen.

Tämä on kolmas komission laatima kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa koskeva kertomus, jota edellytetään 29. huhtikuuta 2021 annetun neuvoston päätöksen (EU) 2021/689[3] 2 artiklan 4 kohdassa. Kertomuksessa esitetään katsaus kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustettujen hallintorakenteiden toiminnan tärkeimmästä kehityksestä (2 jakso) sekä täytäntöönpanovälineistä, riitojenratkaisusta ja kanteluista (3 jakso). Kertomuksessa esitetään myös yhteenveto kauppa- ja yhteistyösopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla saavutetusta edistyksestä (4 jakso) ja tehdään selkoa kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanon kannalta merkittävästä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehityksestä (5 jakso).

2. Institutionaalinen kehys

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustetut yhteiset elimet ja muut rakenteet seurasivat ja helpottivat sopimuksen täytäntöönpanoa koko vuoden 2023 ajan. Kaikilla kauppa- ja yhteistyösopimuksen kattamilla politiikan aloilla järjestettiin yhteensä 30 kokousta. Kokouksia järjestettiin enemmän kuin minkään muun sellaisen kolmannen maan kanssa, jonka kanssa EU:lla on kaupan ja yhteistyön osalta vertailukelpoinen suhde. Kokousluettelo on esitetty liitteessä 1. Komissio julkaisee yhteisten elinten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat verkossa.[4]

---

[1] Euroopan komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen antama Windsorin poliittinen julistus: https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/political%20declaration.pdf.

[2] Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa- ja yhteistyösopimus: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A22021A0430%2801%29

[3] Neuvoston päätös (EU) 2021/689, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen sekä turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavia turvallisuusmenettelyjä koskevan Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (EUVL L 149, 30.4.2021, s. 2): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=EN

[4] EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kumppanuusneuvoston ja kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisten erityiskomiteoiden kokoukset: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_en

Kumppanuusneuvosto, joka on kauppa- ja yhteistyösopimuksen 7 artiklan nojalla perustettu sopimuksen täytäntöönpanoa poliittisella tasolla valvova elin, kokoontui 24. maaliskuuta 2023. EU, jota edusti varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič, ja Yhdistynyt kuningaskunta, jota edusti ulkoministeri James Cleverly, vahvistivat haluavansa hyödyntää kauppa- ja yhteistyösopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia kaikilta osin. Osapuolet vahvistivat sitoutuvansa edistämään sähkökauppajärjestelyjä koskevaa työtä ja Yhdistyneen kuningaskunnan liittymistä unionin ohjelmiin. EU ja Yhdistynyt kuningaskunta sopivat myös edistävänsä rahoituspalveluja koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan aikaansaamista, teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa yhteistyötä, kauppa- ja yhteistyösopimuksen 9 artiklan mukaisten työryhmien perustamista sekä kyberkysymyksiä ja terrorismin torjuntaa koskevien vuoropuhelujen käynnistämistä. Tämän kertomuksen liitteessä 2 esitetään täydellinen luettelo sovituista toimista ja yhteenveto niiden täytäntöönpanon edistymisestä vuonna 2023.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan nojalla perustetut 19 **komiteaa**, jotka valvovat sopimuksen täytäntöönpanoa eri aloilla, kokoontuivat vuoden mittaan keskustelemaan monista erilaisista toimivaltaansa kuuluvista kysymyksistä. Nämä kokoukset tarjosivat tilaisuuden tarkastella kauppa- ja yhteistyösopimuksessa tehtyjen sitoumusten edistymistä ja käydä teknisiä keskusteluja niiden täytäntöönpanoon liittyvistä erilaisista kysymyksistä, mukaan lukien sääntelyn tuleva kehitys. Kokouksissa hyväksyttiin useita päätöksiä ja suosituksia, joista esitetään yhteenveto liitteessä 3.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 11 artiklan mukaisesti perustettu **parlamentaarinen kumppanuuskokous** kokoontui kahdesti vuonna 2023. Brysselissä 3. ja 4. heinäkuuta pidetyssä kokouksessa parlamenttien jäsenet keskustelivat muun muassa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisestä yhteistyöstä kauppa- ja teollisuuspolitiikan alalla.[5] Kauppa- ja yhteistyösopimuksen piiriin kuuluvien asioiden käsittelyn lisäksi parlamentaarinen kumppanuuskokous hyväksyi suosituksen yhteisistä toimista Ukrainan tukemiseksi ja pakotteita koskevasta yhteistyöstä[6]. Lontoossa 4. ja 5. joulukuuta pidetyssä kokouksessa parlamenttien jäsenet keskustelivat ilmastosta ja kalastuksesta sekä joistakin kysymyksistä, jotka eivät kuulu kauppa- ja yhteistyösopimuksen piiriin, kuten ihmisten liikkuvuudesta, josta parlamentaarinen kumppanuuskokous antoi suosituksen[7] kumppanuusneuvostolle.

Kansalaisyhteiskunnan edustajat osallistuivat edelleen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoon. Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 13 artiklan mukaisesti perustettu EU:n **sisäinen neuvoa-antava ryhmä** kokoontui useita kertoja.[8] EU:n sisäisen neuvoa-antavan ryhmän laatimalla esityslistalla olleet kysymykset ja suositukset heijastelivat kansalaisyhteiskunnan näkemyksiä kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta ja EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan laajemmista suhteista (EU:n ja Yhdistyneen

[5] Kokousten esityslistat: https://www.europarl.europa.eu/delegations/fi/d-uk/home

[6] Suositus EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisistä toimista Ukrainan tukemiseksi ja pakotteita koskevasta tehokkaasta yhteistyöstä:https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/273042/3rd%20PPA%20-%20recommendation%20on%20common%20support%20to%20Ukraine.pdf

[7] Parlamentaarisen kumppanuuskokouksen suositus, 4.–5. joulukuuta 2023, *Youth mobility schemes, student exchanges, school trips, and touring artists*: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/279312/Final%20Recommendation%20-%204th%20EU_UK%20PPA.pdf

[8] Kokousten pöytäkirjat:https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/eu-domestic-advisory-group-under-eu-uk-tca/events

kuningaskunnan suhteita seuraava julkaisu *EU-UK relations Issues Tracker*[9]). Komissio ottaa tämän panoksen huomioon kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoon liittyvissä toimissa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

Lisäksi Lontoossa kokoontui 7. marraskuuta 2023 kauppa- ja yhteistyösopimuksen 14 artiklan nojalla perustettu **kansalaisyhteiskuntafoorumi**, joka käy vuoropuhelua kauppa- ja yhteistyösopimuksen kauppaa, liikennettä, kalastusta ja muita järjestelyjä koskevan toisen osan täytäntöönpanosta. Kokouksessa keskityttiin tavara- ja palvelukauppaan liittyviin täytäntöönpanokysymyksiin, sääntely-yhteistyöhön, tasapuolisiin toimintaedellytyksiin, energiaan ja ilmastoon.[10] Komissio ottaa huomioon kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, ammattiliittojen, EU:n yritysten ja muiden työntekijäjärjestöjen kansalaisyhteiskuntafoorumissa ilmaisemat näkemykset. Komissio pyrkii edistämään niiden etuja keskustellessaan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta.

3. Täytäntöönpanovälineet, riitojenratkaisu ja kantelut

Komissio otti käyttöön mekanismeja kauppa- ja yhteistyösopimuksessa tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanemiseksi, mahdollisesti syntyvien riitojen ratkaisemiseksi ja EU:n sidosryhmien tekemien kanteluiden käsittelemiseksi.

3.1. Täytäntöönpanovälineet

Vuonna 2023 hyväksyttiin kaksi asetusta, joiden avulla EU voi käyttää oikeuksiaan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehtyjen sopimusten tuloksellisessa ja oikea-aikaisessa täytäntöönpanossa ja täytäntöönpanon valvonnassa: asetus[11], joka kattaa erosopimuksen[12] ja kauppa- ja yhteistyösopimuksen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien asioiden osalta, sekä asetus[13], joka kattaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien asioiden osalta.

---

[9] EU-UK relations Issues Tracker: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/eu-uk_relations_issues_tracker_december_2022_january_update_0.pdf

[10] Kokouksen esityslista:https://policy.trade.ec.europa.eu/events/second-eu-uk-trade-and-cooperation-agreement-civil-society-forum-2023-11-07_en

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/657, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2023, sääntöjen vahvistamisesta unionin oikeuksien käyttämiseksi Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanon ja sen noudattamisen valvonnan yhteydessä:https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0657

[12] Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, 2019/C 384 I/01:https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A12019W%2FTXT%2802%29

[13] Neuvoston asetus (Euratom) 2023/1479, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, sääntöjen vahvistamisesta yhteisön oikeuksien käyttämiseksi Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.182.01.0086.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A182%3ATOC
.

Nämä asetukset muodostavat oikeusperustan, jonka nojalla komissio voi hyväksyä yksipuolisia toimenpiteitä ja täytäntöönpanotoimenpiteitä kauppa- ja yhteistyösopimuksen ja erosopimuksen mukaisesti. Komissio voi keskeyttää kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämisen, jos Yhdistynyt kuningaskunta ei noudata kauppa- ja yhteistyösopimuksella tai erosopimuksella perustetun välimiesoikeuden tuomiota.[14] Tietyissä tapauksissa komissio voi toimia yksipuolisesti EU:n etujen suojaamiseksi käyttämättä välimiesmenettelyä. Näin on esimerkiksi silloin, kun Yhdistyneessä kuningaskunnassa myönnetty tuki uhkaa vakavasti aiheuttaa merkittävän kielteisen vaikutuksen osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin.[15]

3.2. Riitojenratkaisu

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 752 artiklan nojalla laadittu välimiesten luettelo hyväksyttiin vuonna 2022[16], ja vuonna 2023 jatkettiin työtä kauppa- ja yhteistyösopimuksen 409 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun, tasapuolisiin toimintaedellytyksiin liittyviä kysymyksiä arvioivan asiantuntijalautakunnan jäsenten luettelon laatimiseksi. EU esitti 23. maaliskuuta 2023 Yhdistyneelle kuningaskunnalle virallisesti luettelon henkilöistä, jotka haluavat ja voivat toimia asiantuntijalautakunnan jäseninä ja puheenjohtajina.[17] Yhdistynyt kuningaskunta lähetti oman ehdotuksensa EU:lle 13. heinäkuuta 2023. Näiden ehdotusten pohjalta avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea laatii vähintään 15 henkilöä sisältävän luettelon. Tämän luettelon ennakoidaan valmistuvan vuoden 2024 alkupuoliskolla.

3.3. Kantelut

Vuonna 2023 tehtiin kuusi kantelua komission perustamien keskitettyjen välineiden kautta.[18] Yhtä näistä kanteluista ei otettu käsiteltäväksi, koska sen oli tehnyt Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuleva yhteisö. Muut viisi kantelua koskivat kysymyksiä, jotka eivät kuulu kauppa- ja yhteistyösopimuksen soveltamisalaan.[19] Ne toimitettiin asianomaisille komission yksiköille vastattaviksi.

4. Alakohtainen täytäntöönpano

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen alakohtainen täytäntöönpano oli toimivaa. Kaikki vuodelle 2023 tai vuoden 2024 alkupuolelle annetut täytäntöönpanoa koskevat sitoumukset täytettiin tai ne etenivät aikataulun mukaisesti.

---

[14] Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 749 artiklan 4 kohta.
[15] Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 374 artiklan 3 kohta.
[16] Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun kumppanuusneuvoston päätös N:o 3/2022, annettu 21 päivänä joulukuuta 2022, luettelon vahvistamisesta henkilöistä, jotka haluavat ja voivat toimia kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisen välimiesoikeuden jäseninä: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22022D2550
[17] https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/Letter%20to%20Secretary%20of%20State%20Rt%20Hon%20James%20Cleverly%20MP.pdf
[18] https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_fi/ ja https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/fi/content/single-entry-point-0
[19] Kantelut koskivat asunnonomistajia koskevia maahanmuuttosääntöjä, tietyn lääketieteellisen koulutuksen tunnustamista, käteisvarojen valvontaa rajalla, tietosuojaa viisumimenettelyissä ja opiskelijoiden liikkuvuutta.

Tässä jaksossa esitetään tärkeimmät saavutukset sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa eri politiikanaloilla tapahtunut keskeinen kehitys. Jaksossa esitetään myös mahdollisuuksien mukaan määrällisesti EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliset kauppavirrat.

4.1. Tavarakauppa

Kaiken kaikkiaan kauppa- ja yhteistyösopimuksessa vahvistetut kauppaan liittyvät järjestelyt toimivat erittäin hyvin.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 31 artiklan mukaisesti EU ja Yhdistynyt kuningaskunta vaihtoivat vuonna 2023 tuontitilastoja[20]. Ne osoittavat, että etuuksien käyttöasteet[21] ovat edelleen korkeat ja verrattavissa edellisen vuoden käyttöasteisiin. Kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisia etuuksia hyödynnettiin kaikkiaan 88,4 prosentissa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan viedyistä EU:n etuuskohteluun oikeutetuista tavaroista ja 81,2 prosentissa Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuoduista etuuskohteluun oikeutetuista tavaroista. Nämä luvut ovat korkeimpien joukossa, kun niitä verrataan EU:n muiden kumppanien kanssa tekemien vapaakauppasopimusten mukaisten etuuksien käyttöasteisiin.[22]

Luonnonmukaisten tuotteiden kauppaa koskevat kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaiset sitoumukset saavutettiin tyydyttävästi ja määräajassa. EU ja Yhdistynyt kuningaskunta saattoivat päätökseen toistensa lainsäädännön vastaavuuden vastavuoroisen tunnustamisen uudelleenarvioinnin kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteessä 14 olevan 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Uudelleenarvioinnin perusteella komissio teki 6. joulukuuta 2023 päätöksen[23] vastaavuuden tunnustamisen vahvistamisesta kauppa- ja yhteistyösopimuksen tekemisestä tehdyn neuvoston päätöksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.[24] Yhdistyneessä kuningaskunnassa EU:n lainsäädännön vastaavuuden tunnustaminen vahvistettiin samana päivänä tehdyllä ministeriön päätöksellä. Verkossa olevasta Yhdistyneen kuningaskunnan rekisteristä[25] käy ilmi, että EU:n lainsäädännön vastaavuus tunnustetaan edelleen. Uudelleenarvioinnin seurauksena kauppa- ja yhteistyösopimuksen kattamien luonnonmukaisten tuotteiden kauppa voi jatkua keskeytyksettä vuoden 2023 jälkeen.

[20] Tiedot kattavat vuoden 2022.

[21] Etuuksien käyttöaste kuvastaa kauppaetuuksien piiriin kuuluvan tuonnin tai viennin osuutta kumppanimaiden etuuskohteluun oikeutetun tuonnin tai viennin kokonaisarvosta.

[22] Tarkempia tietoja on komission kertomuksessa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_en

[23] Komission päätös (EU) 2023/2719, annettu 6 päivänä joulukuuta 2023, vastaavuuden tunnustamisen vahvistamisesta Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteessä 14 lueteltujen luonnonmukaisten tuotteiden osalta: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2719

[24] Neuvoston päätös (EU) 2021/689, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen sekä turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavia turvallisuusmenettelyjä koskevan Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (EUVL L 149, 30.4.2021, s. 2): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=EN

[25] https://www.gov.uk/government/publications/organic-registers-lists-of-third-countries-or-territories-control-bodies-and-control-authorities

Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea saattoi lokakuussa 2023 pitämässään kokouksessa päätökseen **viinikaupan** helpottamista koskevien lisätoimien uudelleentarkastelun, joka oli liitteessä 15 olevan 7 artiklan mukaan määrä tehdä kolmen vuoden kuluessa kauppa- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen **arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyviä saatavia** koskevan yhteistyön helpottamiseksi asiasta vastaava komitea teki tarvittavat päätökset[26] kauppa- ja yhteistyösopimuksen 120 artiklassa tarkoitetun hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan, jäljempänä 'alv-pöytäkirja', täytäntöönpanemiseksi kaikilta osin. Tämän seurauksena alv-pöytäkirja voidaan panna kaikilta osin täytäntöön heti kun tarvittavat sähköiset järjestelmät on otettu käyttöön, minkä odotetaan tapahtuvan vuoden 2024 aikana. Näin jäsenvaltiot voivat valvoa paremmin EU:n alv-sääntöjen noudattamista sekä periä veroja ja tulleja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevilta yrityksiltä, jotka toimittavat tuotteita EU:ssa oleville asiakkaille.

Alkuperäsääntöjen osalta kumppanuusneuvosto hyväksyi 21. joulukuuta 2023 päätöksen[27] akkujen ja sähköajoneuvojen voimassa olevien tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen voimassaolon jatkamisesta kolmella vuodella 31. joulukuuta 2026 saakka. Kumppanuusneuvosto korosti, että kyseinen toimenpide on kertaluonteinen. Välttääkseen tullit tämän päivämäärän jälkeen sidosryhmien on käytettävä myönnetyt kolme lisävuotta toimitusketjujen mukauttamiseen siten, että toisen osapuolen alueelle vietäväksi tarkoitetut ajoneuvot varustetaan kauppa- ja yhteistyösopimuksessa vahvistettujen alkuperäsääntöjen mukaisilla akuilla. Varmistaakseen alkuperäsääntöjen voimassaolon jatkamisen kertaluonteisuuden kumppanuusneuvosto on myös rajoittanut tulevia valtuuksiaan muuttaa näitä tuotekohtaisia sääntöjä uudelleen.[28]

Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuneen kehityksen osalta voidaan mainita, että 5. huhtikuuta 2023 ilmoitettiin uudesta lähestymistavasta **EU:sta peräisin olevien tavaroiden turvatarkastuksiin**, mukaan lukien **terveys- ja kasvinsuojeluvaatimukset**. Lähestymistapa on määrä ottaa käyttöön asteittain lokakuusta 2023 alkaen.[29] Tavoitteellisen rajatoimintamallin[30] julkaisemisen yhteydessä 29. elokuuta Yhdistynyt kuningaskunta päätti kuitenkin ottaa EU:sta tulevan tuonnin täydelliset rajatarkastukset vaiheittain käyttöön vuoden 2024 aikana.

Lopullisen tavoitteellisen rajatoimintamallin myöhäinen julkaiseminen ja monien sen säännösten epätarkkuus sekä Yhdistyneen kuningaskunnan viivästykset sähköisten todistusten käyttöönotossa herättivät EU:ssa vakavaa huolta siitä, mitä vaatimuksia ja menettelyjä EU:n vientiin tarkkaan ottaen sovellettaisiin. Lisäksi uudet hallinnolliset

[26] Lisätietoja on liitteessä 3.
[27] Kumppanuusneuvoston päätös N:o 1/2023 sähköakkuja ja sähköajoneuvoja koskevista siirtymäkauden tuotekohtaisista alkuperäsäännöistä: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A22023D2891&qid=1708616645617
[28] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_23_6707
[29] The Border Target Operating Model: Draft for Feedback: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-draft-for-feedback
[30] The Border Target Operating Model: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-august-2023

vaatimukset, kustannukset[31] ja rajalla syntyvät mahdolliset pitkät viivästykset saattaisivat vähentää maatalouselintarvikkeiden vientiä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Vaikka vastuu toimivan tuontijärjestelmän kehittämisestä ja täytäntöönpanosta on Yhdistyneellä kuningaskunnalla, komissio pyysi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta tarvittavia selvennyksiä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustettujen kanavien, kuten terveys- ja kasvinsuojelutoimenpiteitä sekä tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevien erityiskauppakomiteoiden, kautta auttaakseen EU:n sidosryhmiävalmistautumaan uusiin tuontivaatimuksiin. Komissio piti yhteyttä EU:n sidosryhmiin sisäisen neuvoa-antavan ryhmän ja markkinoillepääsyä käsittelevän neuvoa-antavan komitean kaltaisten rakenteiden avulla.

Yhdistyneen kuningaskunnan elinkeino- ja kauppaministeriö ilmoitti 1. elokuuta 2023, että CE-merkinnän käyttöä jatketaan määräämättömän ajan 18:n ministeriön vastuualueeseen kuuluvan tuoteluokan osalta.[32] Tämä tarkoittaa, että näiden tuoteluokkien EU:n valmistajien ei tarvitse kiinnittää tuotteisiin UKCA-merkintää (UK Conformity Assessment) saattaakseen niitä markkinoille Isossa-Britanniassa, vaan ne voivat edelleen käyttää CE-merkintää, jolla vahvistetaan, että tuotteet täyttävät turvallisuutta, terveyttä ja ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset. Tuotteille ei myöskään tarvitse tehdä kolmannen osapuolen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Ei ole vielä selvää, sallivatko muut Yhdistyneen kuningaskunnan ministeriöt CE-merkinnän käytön jatkamisen muiden tuoteluokkien osalta.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliset **kauppavirrat** kehittyivät vuonna 2023 seuraavasti.[33]

Vuoden 2023 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana EU vei tavaroita Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 251 miljardin euron arvosta, mikä merkitsee 2,8 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja 3,5 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019.[34] Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:hun vuoden 2023 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä tulleen tuonnin arvo oli 139 miljardia euroa, mikä on 15,7 prosenttia vähemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2022 ja 4,2 prosenttia vähemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2019. EU:n kauppatase Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn kaupan osalta oli vuonna 2023 huomattavan ylijäämäinen. Ylijäämä oli 112 miljardia euroa.

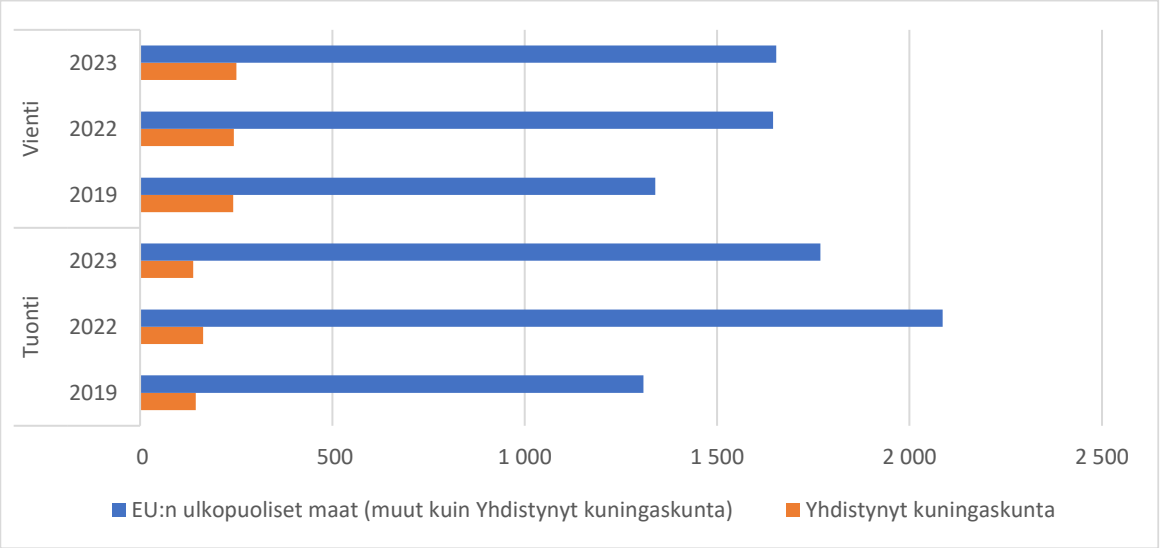
[31] Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus arvioi, että EU:sta tuotavien eläin- ja kasvituotteiden uudet rajatarkastukset aiheuttaisivat yrityksille vuosittain noin 330 miljoonan Englannin punnan hallinnolliset lisäkustannukset: https://www.ft.com/content/015e1f25-0725-49f1-9a7d-bf9ec0dc4678

[32] https://www.gov.uk/government/news/uk-government-announces-extension-of-ce-mark-recognition-for-businesses?utm_medium=email&utm_campaign=govuk-notifications-topic&utm_source=16bd8618-3575-44cc-b015-b8fa30cc34c5&utm_content=immediately

[33] Kaikki luvut perustuvat Eurostatin tietoihin.

[34] Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävää kauppaa koskevat tiedot vuodelta 2019 perustuvat EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan sovellettaviin tilastollisiin käsitteisiin. Tammikuusta 2021 alkaen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävää kauppaa koskevat tiedot ovat perustuneet Yhdistyneen kuningaskunnan (pois lukien Pohjois-Irlanti) kanssa käytävään kauppaan, ja niissä käytetään samoja tilastollisia käsitteitä kuin muiden EU:n ulkopuolisten kumppanimaiden kanssa käytävää kauppaa koskevissa tiedoissa. Pohjois-Irlannin kanssa käytävää kauppaa koskevissa tiedoissa käytetään samoja tilastollisia käsitteitä kuin EU:n jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevissa tiedoissa. Eurostat julkaisee tiedot Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävästä tavarakaupasta EU:n ja kolmansien maiden välistä kauppaa koskevissa tiedoissa (”EU:n ulkopuolinen kauppa”).

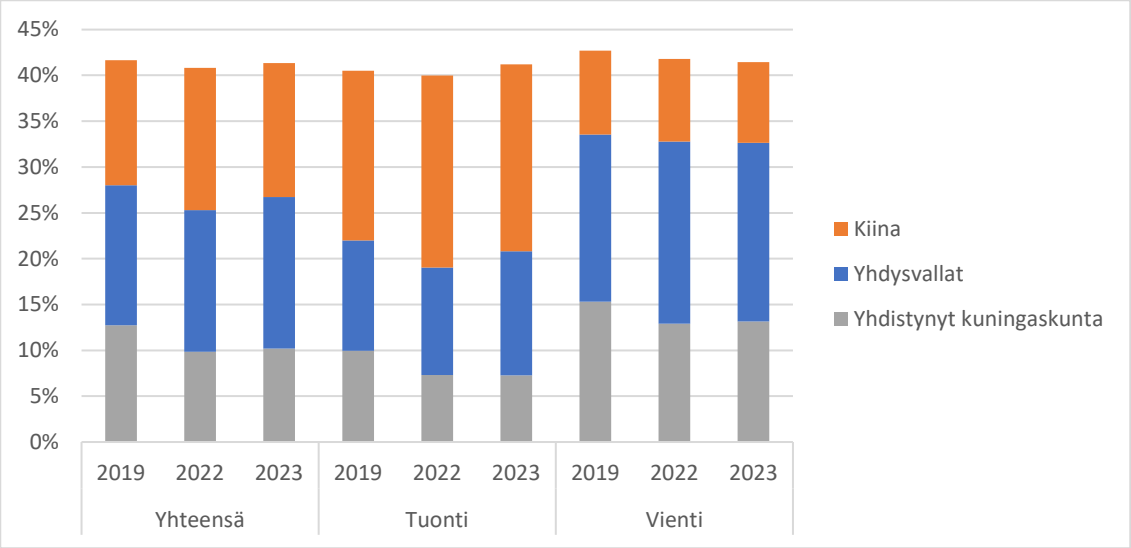
Kun verrataan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävää kauppaa EU:n ja muun maailman väliseen kauppaan vuoden 2023 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä, voidaan todeta, että EU:n vienti muihin EU:n ulkopuolisiin maihin kasvoi 0,5 prosenttia verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja 23,5 prosenttia verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2019. EU:n tuonti muista kolmansista maista väheni 15,2 prosenttia verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja kasvoi 35,1 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna.

Kaavio 1: EU:n tavarakauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa verrattuna EU:n kauppaan muun maailman kanssa, vuosien 2019, 2022 ja 2023 kolme ensimmäistä neljännestä (miljardia euroa). Lähde: Eurostat.

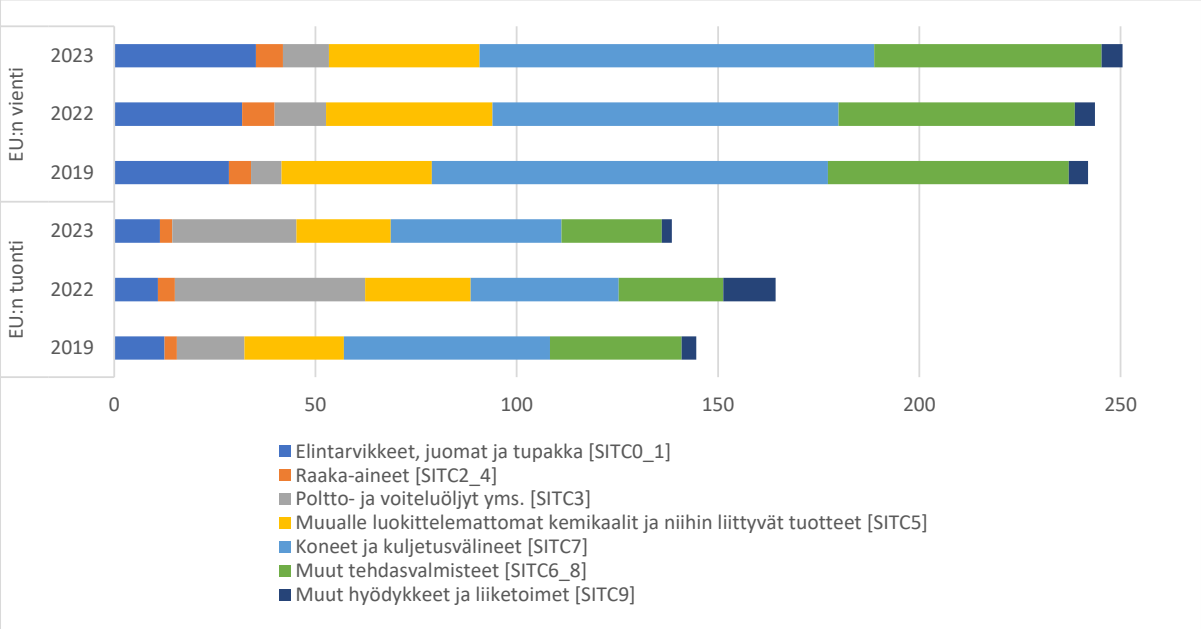
Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn tavarakaupan osuus EU:n ja sen kansainvälisten kumppanien välisestä kaupasta oli vuoden 2023 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä 10,2 prosenttia, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2022 (9,9 %) ja vähemmän kuin vuonna 2019 (12,7 %).

EU:n viennistä 13,2 prosenttia suuntautui Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (vastaava osuus oli 12,9 % vuonna 2022 ja 15,3 % vuonna 2019), joten viennin suhteen Yhdistynyt kuningaskunta oli toisella sijalla Yhdysvaltojen jälkeen (19,5 %). EU:n tuonnista 7,3 prosenttia oli peräisin Yhdistyneestä kuningaskunnasta (sen osuus oli 7,3 % vuonna 2022 ja 10,00 % vuonna 2019), ja tässä suhteessa Yhdistynyt kuningaskunta oli kolmannella sijalla Kiinan (20,4 %) ja Yhdysvaltojen (13,5 %) jälkeen.

Kaavio 2: EU:n tavarakauppa sen kolmen tärkeimmän kansainvälisen kumppanin kanssa, vuosien 2019, 2022 ja 2023 kolme ensimmäistä neljännestä (%). Lähde: Eurostat.

Alat, joilla EU:n vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kasvoi vuonna 2023 voimakkaimmin verrattuna vuoteen 2022, olivat koneet ja kuljetusvälineet (+14 %) sekä elintarvikkeet, juomat ja tupakka (+11 %). EU:n tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta kasvoi vuonna 2023 vain koneiden ja kuljetusvälineiden (+15 %) sekä elintarvikkeiden, juomien ja tupakan (+4 %) osalta, mutta väheni kaikissa muissa tuoteluokissa.

Kaavio 3: EU:n tavarakauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa jaoteltuna kansainvälisen ulkomaankaupan tavaranimikkeistön mukaan, vuosien 2019, 2022 ja 2023 kolme ensimmäistä neljännestä (miljardia euroa). Lähde: Eurostat.

4.2. Palvelut ja investoinnit, sähköinen kaupankäynti, teollis- ja tekijänoikeudet, julkiset hankinnat ja pk-yritykset

Palvelujen ja investointien, sähköisen kaupankäynnin, teollis- ja tekijänoikeuksien, julkisten hankintojen ja pk-yritysten aloilla ei ole ollut merkittäviä täytäntöönpano-ongelmia.

Palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomitea saattoi lokakuussa 2023 pitämässään kokouksessa päätökseen **rajat ylittäviä tietovirtoja** koskevan määräyksen täytäntöönpanon uudelleentarkastelun, joka oli kauppa- ja yhteistyösopimuksen 201 artiklan 2 kohdan mukaan määrä tehdä kolmen vuoden kuluessa kauppa- ja yhteistyösopimuksen voimaantulosta.

Ammattipätevyyksien tunnustamisen osalta komissio arvioi Euroopan arkkitehtineuvoston ja Yhdistyneen kuningaskunnan arkkitehtien rekisteröinnistä vastaavan Architects Registration Board -elimen lokakuussa 2022 kauppa- ja yhteistyösopimuksen 158 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimittamaa yhteistä suositusta sekä luonnosta vastavuoroista tunnustamista koskevaksi sopimukseksi.

Komission mielestä ehdotus oli epätasapainoinen ja EU:n arkkitehtien kannalta epäedullinen, koska se antaisi Yhdistyneessä kuningaskunnassa pätevyyden hankkineille arkkitehdeille samantasoisen tunnustuksen kuin silloin, kun Yhdistynyt kuningaskunta oli jäsenvaltio, kun taas EU:n jäsenvaltiossa pätevyyden hankkineiden arkkitehtien täytyisi suorittaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityisiä ammattipätevyyttä koskevia kokeita. Tällainen epäsymmetria ei ole oikeutettu minkään kauppa- ja yhteistyösopimuksessa vahvistetun korvaavien toimenpiteiden mahdollisen perusteen nojalla. Toimialajärjestöt toimittivat yhteisestä suosituksesta tarkistetun version ja luonnoksen vastavuoroista tunnustamista koskevasta sopimuksesta, mutta niissä ei poisteta tätä epäsymmetriaa. Komissio katsoo, että nämä asiakirjat eivät muodosta riittävää perustaa neuvottelujen aloittamiselle.

Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa jatkettiin keskusteluja sen liikematkustajia koskevista Global Business Mobility -säännöistä ja EU:n toimijoiden kohtaamista vaikeuksista, erityisesti rasittavista **ylläpitoa koskevista lupavaatimuksista**, jotka EU:n palveluntarjoajien on täytettävä voidakseen tarjota palveluja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.[35] Komissio pyrkii edelleen löytämään asiaan ratkaisun.

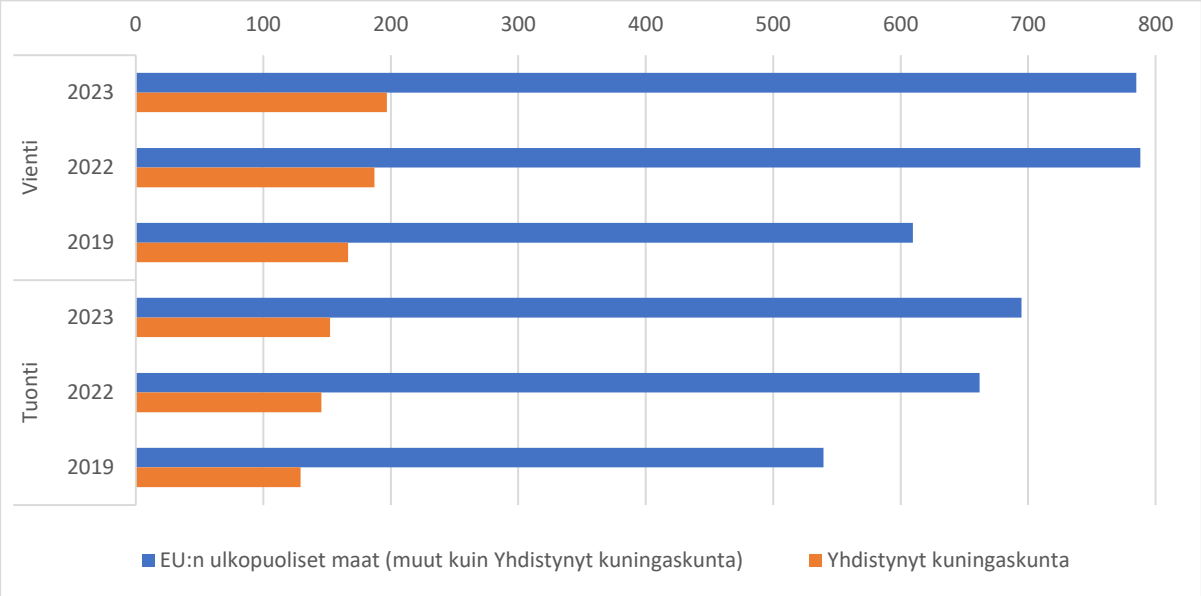
Teollis- ja tekijänoikeuksien alalla EU:n teollisoikeuksien virasto ja Yhdistyneen kuningaskunnan teollis- ja tekijänoikeuksista vastaava virasto aloittivat keskustelut yhteistyön parantamisesta kauppa- ja yhteistyösopimuksen 273 artiklan mukaisesti yhteisymmärryspöytäkirjan avulla.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliset **kauppavirrat** kehittyivät vuonna 2023 seuraavasti.[36]

Vuoden 2023 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana EU vei Yhdistyneeseen kuningaskuntaan palveluita 197 miljardin euron arvosta, mikä merkitsee 5,2 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja 18,2 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. EU:n tuonnin arvo Yhdistyneestä kuningaskunnasta oli 152 miljardia euroa, mikä merkitsee 4,6 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja 17,9 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. EU:n kauppatase vuonna 2023 oli Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn kaupan osalta ylijäämäinen. Ylijäämä oli 45 miljardia euroa.

[35] Lisätietoja on kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta laaditun komission toisen kertomuksen kohdassa 3.2: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0118
[36] Kaikki luvut perustuvat Eurostatin tietoihin.

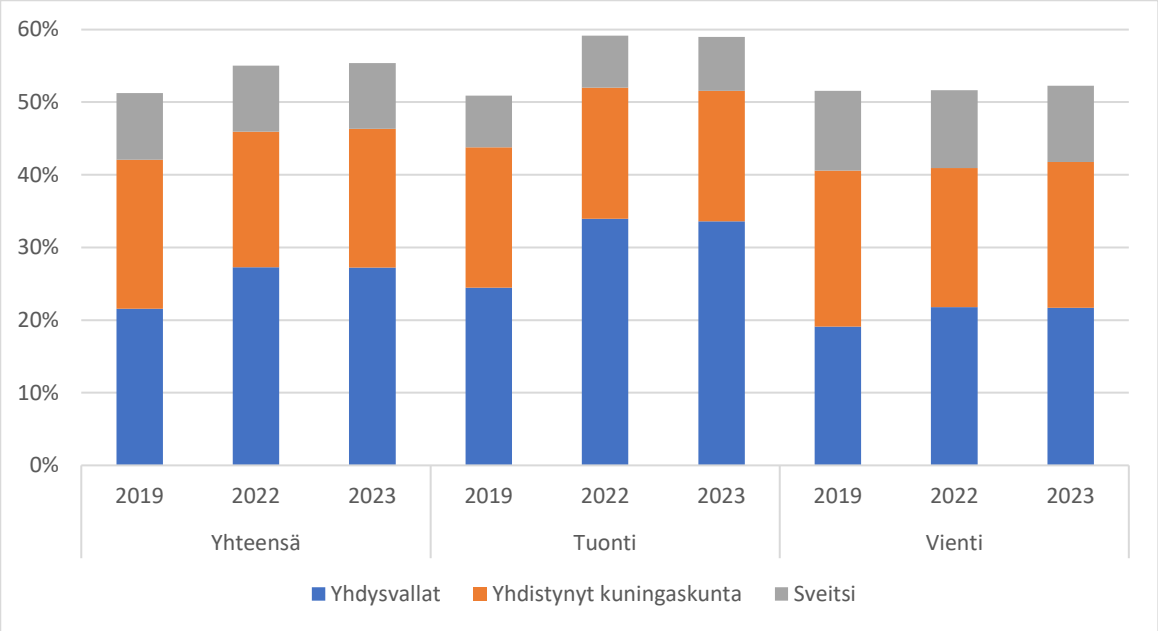
Kun verrataan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävää kauppaa EU:n ja muun maailman väliseen kauppaan vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla, voidaan todeta, että EU:n vienti muihin kolmansiin maihin väheni 0,4 prosenttia verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja kasvoi 28,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. EU:n tuonti muista kolmansista maista kasvoi 4,9 prosenttia verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2022 ja 28,8 prosenttia verrattuna vuoteen 2019.

Kaavio 4: EU:n palvelukauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa verrattuna EU:n kauppaan muun maailman kanssa, vuosien 2019, 2022 ja 2023 kolme ensimmäistä neljännestä (miljardia euroa). Lähde: Eurostat.

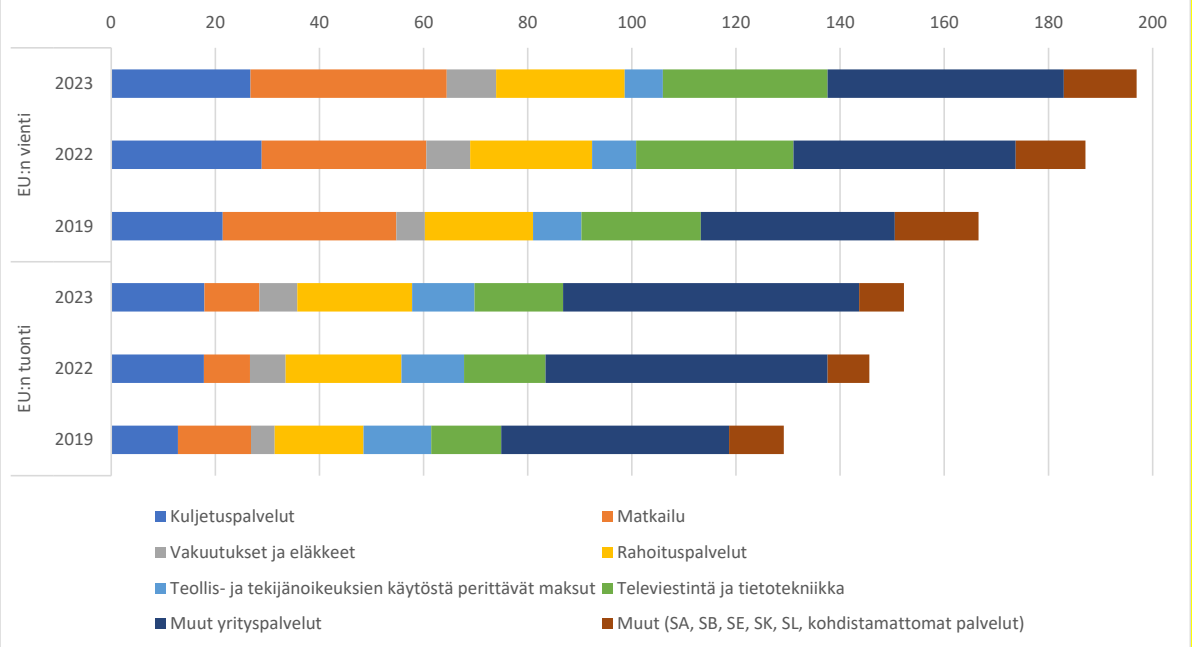
Vuoden 2023 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn palvelukaupan osuus EU:n ja sen kansainvälisten kumppanien välisestä kaupasta oli 19,1 prosenttia, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2022 (18,7 %) ja vähemmän kuin vuonna 2019 (20,5 %).

Vuonna 2023 EU:n viennistä 20,1 prosenttia suuntautui Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (vastaava osuus oli 19,2 % vuonna 2022 ja 21,5 % vuonna 2019), joten Yhdistynyt kuningaskunta oli toisella sijalla Yhdysvaltojen jälkeen (21,7 %). EU:n tuonnista 18,0 prosenttia oli peräisin Yhdistyneestä kuningaskunnasta (vastaava osuus oli 18,0 % vuonna 2022 ja 19,3 % vuonna 2019). Tuonnin suhteen Yhdistynyt kuningaskunta oli toisella sijalla Yhdysvaltojen jälkeen (33,6 %).

Kaavio 5: EU:n palvelukauppa sen kolmen tärkeimmän kansainvälisen kumppanin kanssa, vuosien 2019, 2022 ja 2023 kolme ensimmäistä neljännestä (%). Lähde: Eurostat.

Alat, joilla EU:n vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kasvoi vuonna 2023 voimakkaimmin verrattuna vuoteen 2022, olivat matkailu (+19,2 %) sekä vakuutus- ja eläkepalvelut (+12,4 %). Myös EU:n tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta kasvoi eniten matkailualalla (+19,3 %) ja toiseksi eniten televiestintä- ja tietotekniikkapalveluissa (+8,8 %).

Kaavio 6: EU:n palvelukauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa vuoden 2023 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä verrattuna samaan ajanjaksoon vuosina 2022 ja 2019 palvelun tyypin mukaan[37], miljardia euroa. Lähde: Eurostat.

4.3. Energia

Nykyisen geopoliittisen tilanteen vuoksi on erityisen tärkeää vahvistaa energia-alan yhteistyötä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Yhteistyön merkitystä tällä alalla korostettiin kumppanuusneuvoston toisessa kokouksessa. Kauppa- ja yhteistyösopimuksen energiaa koskevien määräysten täysimääräinen täytäntöönpano oli kuitenkin haasteellista asian monimutkaisuuden vuoksi.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 312 artiklan ja liitteen 29 mukaisten **uusien sähkökauppajärjestelyjen** täytäntöönpanossa edistyttiin vain osittain. Energia-alan erityiskomitea antoi 7. helmikuuta 2023 suosituksen, jonka perusteella EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijat toimittivat lisätietoja. Näissä tiedoissa ei määritelty selkeää etenemistapaa uusien järjestelyjen hyväksymiseksi, koska se, miten luotettavia ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavia mahdolliset ratkaisut olisivat, herätti edelleen huolta. Energia-alan erityiskomitea tutkii edelleen vaihtoehtoja ja keinoja näiden huolenaiheiden ratkaisemiseksi.

Venäjän polttoaineista luopumiseen tähtäävään monipuolistamiseen liittyvien toimien yhteydessä kauppa- ja yhteistyösopimuksen **toimitusvarmuutta** koskevan 315 artiklan mukainen yhteistyö oli edelleen erittäin tärkeää. Kaasua toimitettiin Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:hun vuonna 2023 edelleen runsaasti. Tämä paransi EU:n toimitusvarmuutta ja edisti energialähteiden monipuolistamista. Ennakoitaessa talvea 2023–2024 käytiin teknisiä keskusteluja kaasua ja sähköä koskevasta valmistautumisesta sekä merellä harjoitettavan toiminnan turvallisuudesta.

EU ilmoitti kauppa- ja yhteistyösopimuksen **uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta** koskevan 319 artiklan mukaisesti Yhdistyneelle kuningaskunnalle kunnianhimoisemmista tavoitteistaan, jotka perustuvat tarkistettuun uusiutuvaa energiaa koskevaan direktiiviin[38] ja energiatehokkuusdirektiiviin[39].

Merellä tuotettavan uusiutuvan energian kehittämiseksi tehtävässä yhteistyössä edistyttiin kauppa- ja yhteistyösopimuksen 321 artiklan mukaisesti ja Pohjanmeren energiayhteistyön osallistujien ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevasta yhteistyöstä laaditun yhteisymmärryspöytäkirjan[40] puitteissa.

---

[37] ”Muut”-kohtaan sisältyvät palvelutyypit ovat seuraavat: SA – tuotannolliset palvelut, SB – huolto- ja korjauspalvelut, SE – rakennustoiminta, SK – henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut, SL – julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut sekä kohdistamattomat palvelut.

[38] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2413, annettu 18 päivänä lokakuuta 2023, direktiivin (EU) 2018/2001, asetuksen (EU) 2018/1999 ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisen osalta sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413&qid=1699364355105

[39] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (uudelleenlaadittu teksti): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2023_231_R_0001&qid=1695186598766

[40] Pohjanmeren energiayhteistyön osallistujien sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen yhteisymmärryspöytäkirja merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevasta yhteistyöstä: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/NSEC%20UK%20MoU%20signed.pdf

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta pyrkivät myös helpottamaan **siirtoverkonhaltijoidensa ja sääntelyviranomaistensa välistä yhteistyötä** kauppa- ja yhteistyösopimuksen 317 ja 318 artiklan mukaisesti. Vuonna 2024 on määrä ottaa käyttöön työjärjestelyjä sekä molempien osapuolten kaasun ja sähkön siirtoverkonhaltijoiden[41] että niiden sääntelyviranomaisten[42] välillä.

4.4. Liikenne

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpano liikenteen alalla sujui ongelmitta, ja siinä keskityttiin osapuolten vastavuoroisesti myöntämien oikeuksien tehokkaaseen käyttöön.

Lentoturvallisuuden alalla Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto (EASA) hyväksyi Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailuviranomaisen myöntämien todistusten validointia koskevista 18 hakemuksesta yhden hakemuksen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 446 artiklan ja liitteen 30 perusteella. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset validoivat EASAn tuella neljä EU:n hakijoiden toimittamista viidestä hankkeesta. Nämä luvut ovat validointitoiminnan odotetun laajuuden mukaisia.

Lentoliikenteen alalla oli vuoden 2023 lopussa 23 rahtiliikennettä koskevaa kahdenvälistä sopimusta[43], jotka oli tehty EU:n jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä kauppa- ja yhteistyösopimuksen 419 artiklan 4 ja 9 kohdan mukaisesti. Kaksi näistä sopimuksista (Kroatian ja Slovenian kanssa) tehtiin vuonna 2023.

Tieliikenteen alalla tieliikenteen erityiskomitea hyväksyi kauppa- ja yhteistyösopimuksen 468 artiklan 5 kohdan ja liitteessä 31 olevan B osan 4 jakson 2 artiklan 2 kohdan nojalla päätöksen[44], jolla mukautetaan älykkään ajopiirturin 2 teknisiä eritelmiä EU:n lainsäädännön[45] mukaisesti. Tämän seurauksena Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneiden maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien on varustettava ajoneuvonsa nämä tekniset eritelmät täyttävillä älykkäillä ajopiirtureilla suorittaessaan kauppa- ja yhteistyösopimuksen 462 artiklan mukaisia kuljetuksia.

Rautatieliikenteen alalla, jota kauppa- ja yhteistyösopimus ei kata, komissio hyväksyi täydellisyyden vuoksi 20. kesäkuuta 2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi[46], jolla Ranskan tasavalta valtuutetaan neuvottelemaan, allekirjoittamaan ja

[41] Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto EU:ssa sekä kaasun siirtoverkonhaltijat Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
[42] EU:n energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto ja Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomainen.
[43] Seuraavat jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet kahdenvälisen sopimuksen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Ranska, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari ja Viro.
[44] Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun tieliikenteen erityiskomitean päätös N:o 1/2023, annettu 23 päivänä marraskuuta 2023, älykkään ajopiirturin 2 teknisten eritelmien mukauttamisesta: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj
[45] Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/799 liite I C, sellaisena kuin se on muutettuna täytäntöönpanoasetuksilla (EU) 2021/1228 ja (EU) 2023/980: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32023R0980
[46] Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Ranskan tasavallan valtuuttamisesta neuvottelemaan, allekirjoittamaan ja tekemään kansainvälinen sopimus kanaalin alittavan kiinteän yhteyden turvallisuus- ja yhteentoimivuusvaatimuksista: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0328

tekemään kansainvälinen sopimus kanaalin alittavan kiinteän yhteyden turvallisuus- ja yhteentoimivuusvaatimuksista.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuneen kehityksen osalta voidaan mainita **kabotaasia** koskevan lainsäädännön[47] muutos, jolla kumottiin EU:n toimijoiden oikeus harjoittaa tällaista toimintaa tyhjänä ajetun matkan jälkeen tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa suoritettavien kuljetusten yhteydessä. Lisäksi EU:n toimijoilta evättiin oikeus harjoittaa kuljetustoimintaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja muiden EU:n ulkopuolisten maiden välillä. Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan näiden muutosten tarkoituksena on yhdenmukaistaa sen markkinoiden avoimuuden taso kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisten velvoitteiden kanssa.

4.5. Kalastus

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen kalastusta koskevien määräysten täytäntöönpano edistyi hyvin.

Yhteisten kalakantojen kestävän hoidon parantamiseksi kalastuksen erityiskomitea hyväksyi vuonna 2023 useita päätöksiä ja suosituksia, muun muassa yhteiset ohjeet hoitotoimenpiteiden ilmoittamisesta toiselle osapuolelle.[48]

Komissio jatkoi myös keskusteluja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kauppa- ja yhteistyösopimuksen 496 artiklan 3 kohdan nojalla ilmoitettavista **hoitotoimenpiteistä**, jotka voivat vaikuttaa molempien osapuolten aluksiin.

Komissio ja Yhdistyneen kuningaskunnan, Jerseyn ja Guernseyn viranomaiset alkoivat soveltaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen 502 artiklan mukaisia järjestelyjä, jotka koskevat EU:n kalastusalusten Jerseyn ja Guernseyn vesillä harjoittaman kalastustoiminnan tyyppiä ja edellytyksiä.

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta saivat joulukuussa päätökseen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 498 artiklan mukaiset vuotuiset neuvottelut, joissa määritettiin yhteisten kalakantojen **suurimmat sallitut saaliit** vuodeksi 2024. Osapuolet pääsivät kattavaan sopimukseen, joka kattaa kaikki kalakannat ja joka turvaa EU:n laivastolle yli 388 000 tonnin kalastusmahdollisuudet, joiden arvo inflaatiokorjattujen aiempien purkamishintojen perusteella on noin miljardi euroa.

Lisäksi EU korosti yhteydenpidossaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuoden 2023 aikana, että on tärkeää vahvistaa järjestelyt **vastavuoroista vesialueille pääsyä** varten heinäkuusta 2026 alkaen.

4.6. Sosiaaliturvan yhteensovittaminen

Sosiaaliturvan yhteensovittamisen alalla tehtiin rakentavaa yhteistyötä, ja molemmat osapuolet sitoutuivat ratkaisemaan kaikki kauppa- ja yhteistyösopimukseen liitetyn,

[47] Kuljettajien ajoaikoja, ajopiirtureita, kansainvälistä maanteiden tavaraliikennettä ja liikenteenharjoittajien lupakirjoja koskevat (muutetut) säännöt 2022: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2022/1260/contents/made
[48] Lisätietoja on liitteessä 3.

sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan, jäljempänä ’pöytäkirja’, täytäntöönpanossa mahdollisesti ilmenevät ongelmat.

Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea antoi kaksi päätöstä tietojen siirtämisen helpottamiseksi ja tiettyjen rahoitusta koskevien näkökohtien selventämiseksi.[49]

Lisäksi sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea teki teknisluonteista työtä, joka koski muun muassa rakenteisiin sähköisiin asiakirjoihin (SED-asiakirjat) tehtäviä vähäisiä lisämuutoksia ja esitettäviin asiakirjoihin (PD-asiakirjat) tehtäviä mahdollisia vähäisiä muutoksia, sairausetuuksien kustannusten korvaamisessa noudatettavia menettelyjä sekä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevän hallintotoimikunnan asiaa koskevien päätösten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

4.7. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyö rikosasioissa

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpano toimi lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön osalta sujuvasti.

DNA-tunnisteiden ja sormenjälkien vaihdon osa-alueella 19 jäsenvaltiota[50] ja Yhdistynyt kuningaskunta olivat vuoden 2023 loppuun mennessä myöntäneet toisilleen pääsyn kansallisiin DNA-tietokantoihinsa automaattista hakua varten kauppa- ja yhteistyösopimuksen 530 artiklan mukaisesti. Sormenjälkien osalta 12 jäsenvaltiota[51] ja Yhdistynyt kuningaskunta myönsivät toisilleen vastaavan pääsyn kauppa- ja yhteistyösopimuksen 534 artiklan mukaisesti.

Lentoliikenteen harjoittajien EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisten lentojen osalta harjoittamaa **PNR- eli matkustajarekisteritietojen siirtoa** Yhdistyneeseen kuningaskuntaan koskeva kauppa- ja yhteistyösopimuksen 552 artiklan 15 kohdan mukainen siirtymäaika päättyi 31. joulukuuta 2023.[52] Yhdistyneen kuningaskunnan on 1. tammikuuta 2024 alkaen poistettava matkustajan matkustajarekisteritiedot hänen lähdettyään Yhdistyneestä kuningaskunnasta, paitsi jos riskinarviointi viittaa siihen, että tällaiset tiedot on säilytettävä.

Yhteistyön helpottamiseksi rikosasioissa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea hyväksyi kauppa- ja yhteistyösopimuksen 635 artiklassa tarkoitetun vakiolomakkeen[53] **keskinäistä oikeusapua rikosasioissa** koskevia pyyntöjä varten. Toimivaltaisten

[49] Lisätietoja on liitteessä 3.
[50] Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Itävalta, Kreikka, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Suomi, Tšekki ja Unkari.
[51] Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Itävalta, Liettua, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Tanska, Tšekki ja Unkari.
[52] Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun kumppanuusneuvoston päätös N:o 2/2022, annettu 21 päivänä joulukuuta 2022, sen välikauden toisesta ja viimeisestä jatkamisesta, jonka aikana Yhdistynyt kuningaskunta voi poiketa velvollisuudesta poistaa matkustajien matkustajarekisteritiedot heidän Yhdistyneestä kuningaskunnasta lähtönsä jälkeen: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2549/oj
[53] Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan r alakohdalla perustetun erityiskomitean päätös N:o 1/2023, annettu 19 päivänä kesäkuuta 2023, vakiolomakkeen vahvistamisesta keskinäistä oikeusapua koskeville pyynnöille: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.199.01.0103.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A199%3AFULL

viranomaisten on täytynyt käyttää tätä lomaketta 1. syyskuuta 2023 alkaen. Vakiolomake sisältää kaikki keskinäistä oikeusapua koskevaan pyyntöön tarvittavat tiedot.

4.8. Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen tiettyihin EU:n ohjelmiin

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanossa otettiin merkittävä edistysaskel, kun Yhdistynyt kuningaskunta kauppa- ja yhteistyösopimuksen viidennen osan mukaisesti liittyi tiettyihin ohjelmiin. Tämä tarjoaa enemmän mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä tieteen, tutkimuksen ja innovoinnin alalla.

Pöytäkirjat I ja II, jotka unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea hyväksyi 4. joulukuuta 2023, kattavat Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumista Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja EU:n avaruusohjelman Copernicus-osioon (pöytäkirja I) koskevat erityisehdot ja -edellytykset sekä pääsyn avaruusohjelman avaruusesineiden valvontaa ja seurantaa koskevan osion (pöytäkirja II) palveluihin vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen mukaisesti. Yhdistynyt kuningaskunta päätti olla osallistumatta Euratomin tutkimus- ja koulutusohjelmaan ja eurooppalaiseen yhteisyritykseen ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten.

Yhdistyneen kuningaskunnan liittyminen Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan tuli voimaan 1. tammikuuta 2024, ja sen ansiosta Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöt voivat allekirjoittaa avustussopimuksia ja saada rahoitusta asiaankuuluvista ohjelmista nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen neljännestä vuodesta alkaen. Siihen asti komission siirtymäjärjestelyt maille, jotka ovat liittymässä Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan, mahdollistivat Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen arvioinnin samoin ehdoin kuin ne, joilla arvioidaan puiteohjelmaan jo osallistuvien maiden yhteisöjä.

5. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitys

Komissio seurasi edelleen tiiviisti Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitystä erityisesti siltä osin kuin se vaikuttaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisiin sitoumuksiin.

Tässä jaksossa esitetään katsaus Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitykseen tarkastelemalla tärkeimpiä lainsäädäntöehdotuksia ja hyväksyttyä lainsäädäntöä. Aluksi käydään läpi monialaisia näkökohtia (kohdassa 5.1) ja sitten muutosten vaikutuksia tasapuolisiin toimintaedellytyksiin (kohdassa 5.2). Katsauksessa tarkastellaan erityisesti hyväksyttyjen säädösten merkitystä kauppa- ja yhteistyösopimuksen kannalta. Katsauksessa ei käsitellä toimintapolitiikkaa koskevia suunnitelmia eikä julkisia kuulemisia. Vaikka ne voivat osoittaa toimintapolitiikan suunnan, olisi ennenaikaista tehdä päätelmiä niiden merkityksestä kauppa- ja yhteistyösopimuksen kannalta.

5.1. Monialaiset näkökohdat

Vuonna 2023 hyväksyttiin kaksi tärkeää lakia ja esitettiin kaksi lakiehdotusta, jotka saattavat vaikuttaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen toimintaan monilla aloilla. Yksi lakiehdotus, joka herätti merkittävää huolta sen yhteensopivuudesta Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa, peruutettiin.

Säilytettyä EU:n lainsäädäntöä koskeva laki (*Retained EU Law (Revocation and Reform) Act*)[54] annettiin 29. kesäkuuta 2023. Lailla kumotaan tietty säilytetty EU:n lainsäädäntö vuoden 2023 loppuun mennessä ja poistetaan kaiken säilytetyn EU:n lainsäädännön erityisasema Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusjärjestyksessä.[55] Lisäksi lailla siirretään Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille merkittäviä valtuuksia kumota säilytetty EU:n lainsäädäntö tai muuttaa sitä.

Komissio seurasi tiiviisti tämän lainsäädännön hyväksymistä ja sen yhteensopivuutta kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisten Yhdistyneen kuningaskunnan sitoumusten kanssa. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat varapuheenjohtaja Maroš Šefčovičille antamassaan virallisessa vastauksessa ja komission kanssa pidetyissä useissa teknisissä kokouksissa, että lain tavoitteena ei ole heikentää kauppa- ja yhteistyösopimuksen piiriin kuuluvan työ-, ympäristön- ja ilmastonsuojelun tasoa. Seurantaa on kuitenkin jatkettava sen varmistamiseksi, että sitoumuksia noudatetaan, kun otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille myönnetyt laajat valtuudet muuttaa EU:n säilytettyä lainsäädäntöä ja sen tuomioistuinten rooli säilytetyn EU:n lainsäädännön tulkinnassa.[56]

Laitonta maahanmuuttoa koskeva laki (*Illegal Immigration Act*)[57] hyväksyttiin 20. heinäkuuta 2023, ja sen mukaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan laittomasti saapuvien henkilöiden ei sallita oleskella maassa, vaan heidät otetaan säilöön ja siirretään viipymättä pois joko kotimaahansa tai johonkin muuhun maahan. Lisäksi 7. joulukuuta 2023 annettiin **Ruandan turvallisuutta turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden kannalta koskeva lakiehdotus** (*Safety of Rwanda (Asylum and Immigration) Bill*)[58]. Lakiehdotuksessa Ruanda julistetaan turvalliseksi maaksi, johon voidaan siirtää henkilöitä Yhdistyneestä kuningaskunnasta. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeri totesi Yhdistyneen kuningaskunnan ihmisoikeuslain (*Human Rights Act*) 19 §:n 1 momentin b kohdan nojalla antamassaan lausunnossa, ettei hän kyennyt vahvistamaan, että ehdotetun Ruandan turvallisuutta turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden kannalta koskevan lakiehdotuksen säännökset olisivat ihmisoikeussopimuksessa vahvistettujen oikeuksien mukaisia, mutta hallitus toivoi kuitenkin parlamentin jatkavan lakiehdotuksen käsittelyä.[59] Komissio panee tämän kehityksen huolestuneena merkille ja edellyttää Yhdistyneen kuningaskunnan noudattavan erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia kansainvälisiä velvoitteitaan, jotka muodostavat kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisen rikosasioissa tehtävän lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön perustan.

Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus esitti maaliskuussa 2023 uuden version **tietosuojaa ja digitaalisia tietoja koskevasta toisesta lakiehdotuksesta** (*Data Protection and Digital*

[54] Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/28/contents/enacted
[55] Säilytetty EU:n lainsäädäntö on se osa EU:n lainsäädäntöä, jonka soveltamista Yhdistynyt kuningaskunta jatkoi siirtymäkauden päätyttyä (31. joulukuuta 2020) välttääkseen sääntelyn yhtäkkisen muutoksen.
[56] Tältä osin Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten olisi noudatettava Yhdistyneen kuningaskunnan tulevista suhteista Euroopan unioniin vuonna 2020 annetun lain 29 §:ää, jossa edellytetään, että kansallista lainsäädäntöä tulkittaessa on sovellettava sellaisia muutoksia, jotka ovat tarpeen kauppa- ja yhteistyösopimuksen noudattamiseksi.
[57] Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023: https://www.gov.uk/government/collections/illegal-migration-bill
[58] Safety of Rwanda (Asylum and Immigration) Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3540/publications
[59] Ks. Ruandan turvallisuutta turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden kannalta koskevan lakiehdotuksen selventävät huomautukset: https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-04/0038/230038.pdf

Information (No 2) Bill)[60]. Lakiehdotuksen tavoitteena on uudistaa Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehys, johon komission päätökset Yhdistyneen kuningaskunnan tarjoaman henkilötietojen suojan tason riittävyydestä perustuvat. Lakiehdotuksessa esitetään muutoksia useilla aloilla, joita ovat muun muassa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta, rekisteröityjen oikeuksien käyttö, säännöt, joita sovelletaan henkilötietojen siirtämiseen muihin maihin, sekä riippumattoman tietosuojaviranomaisen perustaminen ja toiminta. Komissio seuraa lainsäädäntöprosessia edelleen.

Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus esitti huhtikuussa 2023 **digitaalisia markkinoita, kilpailua ja kuluttajia koskevan lakiehdotuksen** (*Digital Markets, Competition and Consumers Bill*)[61]. Lakiehdotuksessa säädetään kilpailun sääntelystä digitaalisilla markkinoilla ja strategisen markkina-aseman omaavien yritysten nimeämisestä. Sillä pyritään myös uudistamaan tiettyjä kilpailulainsäädännön näkökohtia ja luomaan kaksi erillistä järjestelmää kuluttajalainsäädännön siviilioikeudellista täytäntöönpanoa varten: tuomioistuimeen perustuva järjestelmä sekä Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailu- ja markkinaviranomaisen hallinnoima suora täytäntöönpanojärjestelmä. Komissio seuraa lainsäädäntöprosessia edelleen.

Vuonna 2022 esitetty **oikeuksia koskeva lakiehdotus** (*Bill of Rights Bill*)[62] peruutettiin 27. kesäkuuta 2023.

5.2. Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys

Komissio seuraa huolellisesti sääntelyn kehitystä tällä alalla ja pyytää Yhdistyneeltä kuningaskunnalta tarvittaessa selvennyksiä.

5.2.1. Tukien valvonta ja verotus

Tammikuussa 2023 hyväksyttiin kolme ryhmäpoikkeuksien piiriin kuuluvaa tukityyppiä, niin kutsutut **yksinkertaistetut reitit** (*Streamlined Routes*)[63]. Ne kattavat i) tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin, ii) energiankulutuksen ja iii) paikallisen kasvun. Niiden ansiosta viranomaisten ei tarvitse arvioida, ovatko tukitoimenpiteet tukiperiaatteiden mukaisia.

Komissio jatkoi aiemmin annetun ja vuonna 2023 voimaan tulleen lainsäädännön, kuten vuonna 2022 annetun tukien valvontaa koskevan lain[64] mukaisen uuden tukien valvontajärjestelmän, täytäntöönpanon seurantaa. Lisäksi se pyysi Yhdistyneeltä kuningaskunnalta selvennyksiä energiaintensiivisten teollisuudenalojen sähkökustannuksia

[60] Data Protection and Digital Information Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3430
[61] Digital Markets, Competition and Consumers Bill: https://bills.parliament.uk/bills/3453
[62] Oikeuksia koskeva lakiehdotus: https://bills.parliament.uk/bills/3227
[63] Vuonna 2022 annettu tukien valvontaa koskeva laki (*Subsidy Control Act 2022: Streamlined Routes*): https://www.gov.uk/government/publications/subsidy-control-act-2022-streamlined-routes
[64] *Subsidy Control Act 2022:* https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/23/enacted

koskevasta toimenpidepaketista[65] sekä päivitettyjä tietoja investointivyöhykkeistä ja vapaasatamista.

5.2.2. Työelämän normit ja sosiaaliset normit sekä ympäristö ja ilmasto

Työelämän normien ja sosiaalisten normien alalla komissio seurasi vuonna 2023 annetun lakkoja ja palvelujen vähimmäistasoa koskevan lain (*Strikes (Minimum Service Levels) Act 2023*)[66] hyväksymistä ja täytäntöönpanoa. Kyseisellä lailla Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus valtuutetaan asettamaan palvelujen vähimmäistasoa koskevat vaatimukset, joita on noudatettava tietyillä julkisten palvelujen aloilla tapahtuvien lakkojen aikana.

Yhdistyneen kuningaskunnan ammattiliittojen keskusjärjestö (Trades Union Congress, TUC) toimitti Kansainväliselle työjärjestölle (ILO) ilmoituksen[67] väitetyistä hyökkäyksistä työntekijöiden lakko-oikeutta vastaan. Ilmoituksen perusteella ILO:n sääntöjen noudattamista seuraava komitea kehotti 17. heinäkuuta 2023 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta helpottamaan työmarkkinaosapuolten kanssa käytävää vuoropuhelua ja varmistamaan, että kaikessa voimassa olevassa tai uudessa lainsäädännössä noudatetaan ammatillista järjestäytymisvapautta koskevia kansainvälisiä sääntöjä.[68] Se, miten näihin suosituksiin vastataan, on vielä epävarmaa.

Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan High Court -tuomioistuin kumosi 13. heinäkuuta 2023 säädöksen, jonka nojalla työvoimatoimistot voivat tietoisesti tarjota työnantajalle tilapäisiä työntekijöitä hoitamaan lakkoon osallistuvien työntekijöiden tehtäviä.[69]

Ympäristö- ja ilmastoasioiden alalla Yhdistynyt kuningaskunta antoi sekundaarilainsäädäntöä[70], jolla vähennetään niiden Yhdistyneen kuningaskunnan päästökauppajärjestelmään kuuluvien päästöoikeuksien määrää, jotka huutokaupataan vuodesta 2024 alkaen maan hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden tukemiseksi. Komissio seurasi näitä muutoksia sekä muuta kehitystä, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan päästökauppajärjestelmän hintojen alenemista, joka johti eroon suhteessa EU:n päästökauppajärjestelmän hintoihin, Yhdistyneen kuningaskunnan ilmastonmuutoskomitean parlamentille antamaa kertomusta päästöjen vähentämisessä vuonna 2023 saavutetusta

[65] British Industry Supercharger -paketti – kapasiteettimarkkinoita koskeva kuuleminen ja energiaintensiivisten teollisuudenalojen vastaus hallitukselle: https://www.gov.uk/government/consultations/british-industry-supercharger-capacity-market-consultation-and-eiis-government-response
[66] Strikes (Minimum Service Levels) Act 2023: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/39/enacted
[67] TUC:n ilmoitus ILO:n asiantuntijakomitealle: https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/2022-09/ILOsubmission2022.pdf
[68] Kansainvälisen työjärjestön kokouspöytäkirja: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_888016.pdf
[69] Asia nro CO/3337/2022 CO/3346/2022 CO/3532/2022: https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/07/ASLEF-v-Secretary-of-State-for-Business-and-Trade-judgment-130723.pdf
[70] Kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmän huutokauppoja koskevat (muutos)asetukset 2023: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2023/994/contents/made

edistymisestä[71] sekä arviointia nettonollatasoa koskevista ilmoituksista ja kehityksestä Yhdistyneessä kuningaskunnassa[72].

Komissio seurasi myös kemikaalipolitiikan kehitystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa (Yhdistyneen kuningaskunnan REACH-asetus) ja sen eroavaisuuksia EU:n kemikaalipolitiikkaan nähden (EU:n REACH-asetus).

6. Päätelmät

Kauppa- ja yhteistyösopimus ei korvaa – eikä se voi korvata – EU:n jäsenyyttä. EU:n sisämarkkinoiden ja sen toimintapolitiikkojen ulkopuolelle jääminen vaikuttaa väistämättä kauppaan, markkinoillepääsyyn ja yhteistyön laajuuteen.

Kuten aiemmin on esitetty[73], kauppa- ja yhteistyösopimus on EU:n kannalta erittäin hyvä sopimus. Sillä on saatu aikaan hyvä tasapaino molempien osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välillä ja mahdollistettu kauaskantoinen markkinoillepääsy ja laaja yhteistyö.

Komissio on edelleen täysin sitoutunut edistämään kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa ja tekemään sitä varten rakentavaa yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

[71] Kertomus parlamentille päästöjen vähentämisessä saavutetusta edistyksestä vuonna 2023: https://www.theccc.org.uk/wp-content/uploads/2023/06/Progress-in-reducing-UK-emissions-2023-Report-to-Parliament-1.pdf

[72] Yhdistyneen kuningaskunnan ilmastonmuutoskomitean arviointi viimeaikaisista nettonollatasoa koskevista ilmoituksista ja kehityksestä: https://www.theccc.org.uk/2023/10/12/ccc-assessment-of-recent-announcements-and-developments-on-net-zero/

[73] Vuosittainen kertomus Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0126

Liite 1: Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustettujen yhteisten elinten ja muiden rakenteiden kokoukset vuonna 2023

Päivämäärä	Yhteinen elin / rakenne
7.– 9. maaliskuuta	Kalastustyöryhmä: neljäs kokous
9. maaliskuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: kuudes kokous
24. maaliskuuta	Kumppanuusneuvosto: toinen kokous
18.–20. huhtikuuta	Kalastustyöryhmä: viides kokous
1. kesäkuuta	Lentoliikenteen erityiskomitea: kolmas kokous
19. kesäkuuta	Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea: kolmas kokous
21. kesäkuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: seitsemäs kokous
27. kesäkuuta	Kalastuksen erityiskomitea: kuudes kokous
28. kesäkuuta	Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea: kolmas kokous
3.– 4. heinäkuuta	Parlamentaarinen kumppanuuskokous: kolmas kokous
26. heinäkuuta	Kalastustyöryhmä: kuudes kokous
22. syyskuuta	Kalastuksen erityiskomitea: seitsemäs kokous
27. syyskuuta	Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
4. lokakuuta	Avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
9. lokakuuta	Palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomitea kolmas kokous
11. lokakuuta	Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
13. lokakuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: kahdeksas kokous
18. lokakuuta	Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
19. lokakuuta	Arvonlisäveroja sekä veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
23. lokakuuta	Teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
6. marraskuuta	Sääntely-yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea: kolmas kokous
7. marraskuuta	Kansalaisyhteiskuntafoorumi: toinen kokous
8. marraskuuta	Tavaroiden erityiskauppakomitea: kolmas kokous
9. marraskuuta	Energia-alan erityiskomitea: neljäs kokous
16. marraskuuta	Julkisten hankintojen erityiskauppakomitea: kolmas kokous
23. marraskuuta	Tieliikenteen erityiskomitea: kolmas kokous
30. marraskuuta	Lentoturvallisuuden erityiskomitea: kolmas kokous
4.– 5. joulukuuta	Parlamentaarinen kumppanuuskokous: neljäs kokous
4. joulukuuta	Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea: kolmas kokous
7. joulukuuta	Kauppakumppanuuskomitea: kolmas kokous

Liite 2: Yleiskatsaus kumppanuusneuvostossa 24. maaliskuuta 2023 sovituista täytäntöönpanotoimista

Aihe	Tämänhetkinen tilanne
Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen EU:n ohjelmiin	**TOTEUTETTU:** Osallistuminen Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja Copernicus-ohjelmaan 1. tammikuuta 2024 alkaen. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea hyväksyi kauppa- ja yhteistyösopimukseen liittyvät pöytäkirjat 4. joulukuuta 2023.
Uudet sähkökauppajärjestelyt ja sähkön siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö	Siirtoverkonhaltijoilta saatiin 10. heinäkuuta teknisiä lisätietoja. Asiaa arvioidaan parhaillaan, ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydään säännöllisesti lisäkeskusteluja.
Yhteisymmärryspöytäkirja rahoituspalveluja koskevasta sääntely-yhteistyöstä	**TOTEUTETTU:** Yhteisymmärryspöytäkirja allekirjoitettiin 27. kesäkuuta 2023 ja sitä sovelletaan.
Yhteisymmärryspöytäkirja Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston (EUIPO) ja Yhdistyneen kuningaskunnan teollis- ja tekijänoikeusviraston (UKIPO) välisestä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevasta yhteistyöstä	EUIPOn ja UKIPOn väliset keskustelut etenevät.
Yhdistynyt kuningaskunta: Säilytettyä EU:n lainsäädäntöä koskeva laki	**TOTEUTETTU:** Komission yksiköiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä järjestettiin tekninen kokous 2. heinäkuuta 2023. Yhdistynyt kuningaskunta selitti lain sisältöä.
Yhdistynyt kuningaskunta: Oikeuksia koskeva lakiehdotus (Bill of Rights Bill)	**VANHENTUNUT:** Yhdistynyt kuningaskunta peruutti lakiehdotuksen.
Työjärjestyksen malli kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustetuille työryhmille	**TOTEUTETTU:** Työjärjestyksestä on sovittu Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa teknisellä tasolla. Neuvosto hyväksyi 28. syyskuuta päätöksen EU:n kannasta tähän asiaan EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla. Tämä mahdollistaa luonnonmukaisia tuotteita, moottoriajoneuvoja ja niiden osia, lääkkeitä ja sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevien työryhmien toiminnan aloittamisen.
Terrorismin torjuntaa koskeva vuoropuhelu	**TOTEUTETTU:** Vuoropuhelu järjestettiin 2. helmikuuta 2024.
Kyberasioita koskeva vuoropuhelu	**TOTEUTETTU:** Vuoropuhelu järjestettiin 14. joulukuuta 2023.
Tietojen toimittaminen EU:lta Yhdistyneelle kuningaskunnalle elävien	**TOTEUTETTU:** Tiedot toimitettu 3. huhtikuuta 2023.

simpukoiden ja siemenperunoiden tuontiin sovellettavista EU:n toimenpiteistä	
Kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisen alv-pöytäkirjan käyttöönotto	**TOTEUTETTU:** Arvonlisäveroja sekä veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea hyväksyi 19. lokakuuta 2023 alv-pöytäkirjan käyttöön ottamiseksi tarvittavat neljä päätöstä.

Liite 3: Kumppanuusneuvoston tai kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustettujen komiteoiden päätökset ja suositukset

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan i alakohdalla perustetun **energia-alan erityiskomitean suositus N:o 1/2023**, annettu 7 päivänä helmikuuta 2023, kummallekin osapuolelle koskien niiden sähkön siirtoverkonhaltijoille esittämiä pyyntöjä valmistella teknisiä menettelyjä sähkön rajayhdysjohtojen tehokasta käyttöä varten[74]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan r alakohdalla perustetun **erityiskomitean päätös N:o 1/2023**, annettu 19 päivänä kesäkuuta 2023, vakiolomakkeen vahvistamisesta keskinäistä oikeusapua koskeville pyynnöille[75]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan p alakohdalla perustetun **sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 1/2023**, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2023, sosiaaliturvan sähköisen tiedonvaihtojärjestelmän käytöstä laitosten tai yhteyselinten väliseen tiedonsiirtoon[76]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan p alakohdalla perustetun **sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 2/2023**, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2023, sellaisen rahoituslaitoksen nimeämisestä, jonka tehtävänä on määritellä viivästyskorko ja valuutan muuntokurssi, sekä valuutan muuntokurssin määrittelyssä huomioon otettavasta päivämäärästä[77]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan q alakohdalla perustetun **kalastuksen erityiskomitean päätös N:o 1/2023**, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2023, kalastusmahdollisuuksien vapaaehtoista vuosittaista siirtoa koskevasta mekanismista[78]

[74] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D0425
[75] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D1621
[76] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D0698
[77] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D1460
[78] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D1611

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan q alakohdalla perustetun **kalastuksen erityiskomitean suositus N:o 1/2023**, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2023, kauppa- ja yhteistyösopimuksen 496 artiklan 3 kohdan mukaisia ilmoituksia koskevista suuntaviivoista[79]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan q alakohdalla perustetun **kalastuksen erityiskomitean suositus N:o 2/2023**, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2023, pikkupääkampelan, mustaeväkampelan, piikkikampelan ja silokampelan hoitoalueiden yhdenmukaistamisesta[80]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan q alakohdalla perustetun **kalastuksen erityiskomitean suositus N:o 3/2023**, annettu 1 päivänä joulukuuta 2023, punakampelan ja valkoturskan hoitoalueiden yhdenmukaistamisesta[81]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun **arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevän erityiskauppakomitean päätös N:o 1/2023**, annettu 19 päivänä lokakuuta 2023, palvelutasosopimuksen tekemistä koskevasta menettelystä[82]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun **arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevän erityiskauppakomitean päätös N:o 2/2023**, annettu 19 päivänä lokakuuta 2023, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan unionin yleiseen talousarvioon eurooppalaisiin tietojärjestelmiin osallistumista varten suorittaman rahoitusosuuden määrästä ja yksityiskohtaisista säännöistä[83]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun **arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 3/2023**, annettu 19 päivänä lokakuuta 2023, hallinnollista yhteistyötä ja petosten torjuntaa arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavaa keskinäistä avunantoa koskevan pöytäkirjan perintäapua koskevien määräysten täytäntöönpanosäännöistä[84]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D1612
[80] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22023D1613
[81] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400626
[82] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2472/oj
[83] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2473
[84] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2474/oj

arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 4/2023, annettu 19 päivänä lokakuuta 2023, tietojen antamisessa käytettävistä vakiomuotoisista lomakkeista ja tilastotiedoista, yhteisen tietoliikenneverkon kautta toimitettavista tiedoista sekä keskusyhteystoimistojen ja yhteysviranomaisten välisen yhteydenpidon organisointia koskevista käytännön järjestelyistä[85]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun **tieliikenteen erityiskomitean päätös N:o 1/2023**, annettu 23 päivänä marraskuuta 2023, älykkään ajopiirturin 2 teknisten eritelmien mukauttamisesta[86]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 1 kohdan s alakohdalla perustetun **unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 1/2023**, tehty 4 päivänä joulukuuta 2023, kauppa- ja yhteistyösopimuksen pöytäkirjojen I ja II hyväksymisestä sekä liitteen 47 muuttamisesta[87]

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetun **kumppanuusneuvoston päätös N:o 1/2023**, annettu 21 päivänä joulukuuta 2023, sähköakkuja ja sähköajoneuvoja koskevista siirtymävaiheen tuotekohtaisista alkuperäsäännöistä[88]

[85] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=OJ:L_202302475
[86] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj
[87] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2731
[88] EUR-Lex – 22023D2891 – FI – EUR-Lex (europa.eu)